Prírodovedný náučný chodník (Kráľová pri Senci)

Kraj:	Bratislavský
Okres:	Senec
Geomorfologická jednotka:	Podunajská rovina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Kráľová pri Senci, Kostol
Východisko:	Kráľová pri Senci, severný breh rybníka Očko
Trasa:	Kráľová pri Senci: pozdĺž severného brehu rybníka Očko k východu a popri Čiernej vode (proti jej toku)
Dĺžka, prevýšenie:	0,8 km, bez prevýšenia
Čas prechodu:	30 min
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2018

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2022).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Kráľová pri Senci, Záhumenská 326, 900 50 Kráľová pri Senci, tel. 02 / 2129 2210

Poznámky: (1) Z Prírodovedného náučného chodníka možno prejsť na trasu náučného chodníka História Kráľovej a Krmeša. (2) Náučný chodník vedie súbežne so značenou cyklotrasou.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie. Odporúčame aj prehliadku včelárskeho skanzenu asi 5 km východne od obce (info > Včelársky náučný chodník (Včelárska paseka Kráľová pri Senci)).

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Kráľová pri Senci. Obec pri severozápadnom okraji Podunajskej roviny asi 3 km juhovýchodne od Senca pretekaná Čiernou vodu, písomne doložená z roku 1335, kedy patrila ku kráľovským majetkom. Dnes ju tvoria do roku 1945 samostatné obce Kráľová pri Senci a Krmeš. Už v roku 1421 v Kráľovej stál poľovnícky zámok kráľa Žigmunda Luxemburského, kam na poľovačky chodieval aj kráľ Matej Korvín. V 17. storočí sa Krmeš aj Kráľová stali majetkom Pálffyovcov, ktorí tu vybudovali vzorový hospodársko-poľnohospodársky podnik, barokovo prestavali kaštieľ (1715), zriadili francúzsku záhradu a anglický park, ktoré podnad Čiernu vodu prepájal trojoblúkový **neobarokový most** s betónovým skeletom a kamenno-tehlovou výplňou z roku 1904 (návrh Ján Nagymihály). Po roku 1908 majetok chátral až v roku 1945 bol takmer úplne zničený – okrem mosta sa zachovala iba kaštieľna kaplnka (súčasť južného krídla kaštieľa), dnešný r.k. kostol sv. Jána Krstiteľa. V najvýchodnejšej časti katastra obce sídli v areáli včelárskej paseky včelársky skanzen a múzeum (viac v samostatnom hesle). Ďalšími cennými objektmi v obci sú: kaplnka Božského srdca (1898) a secesná stará škola v Krmeši a murovaná zvonica v Kráľovej (1924).

Včelárska paseka Kráľová pri Senci > pozri Včelársky náučný chodník (Včelárska paseka Kráľová pri Senci)

Čierna voda. Nížinný vodný tok, pramení v Malých Karpatoch pod Malým Javorníkom západne od Svätého Jura, ústi v Podunajskej rovine do Malého Dunaja pri Tomášikove s priemerným prietokom 2,2 m^3/s, jeho dĺžka je 113 km. Na Podunajskej rovine vytvára meandre, miestami sa zachovali slepé ramená. Tok pretínajú mnohé vodné kanály. Preteká cez obce: Svätý Jur, Bernolákovo, Nová Dedinka, Tureň a Čierna Voda. Pod obcou Čierna Voda tečie ďalej cez Vozokany, Tomášikovo, Kráľov Brod a Dolný Chotár tok Stará Čierna voda a do Malého Dunaja ústi pod Topoľníkmi. Pozdĺž Čiernej vody medzi Bernolákovom a Novou Dedinkou je vybudovaná cyklotrasa súbežná s Náučným prírodopisným chodníkom Čierna voda.

Podunajská rovina. Rozsiahly geomorfologický celok na juhozápade Slovenska pozdĺž Dunaja medzi Bratislavou, Patincami, Novými Zámkami, Sereďou, Sencom a Pezinkom zaberajúci nivu Dunaja a jeho prítokov s časťou ich terás. Na krátkom úseku na severozápade susedí s Malými Karpatmi, inde len s Podunajskou pahorkatinou. Za Dunajom, ktorý tvorí slov.-maď. štátnu hranicu, rovina zväčša pokračuje s výnimkou dvíhajúcej sa pahorkatiny východne od ústia Mošonského Dunaja (južne od Číčova). Toto rovinné územie s lokálnymi plytkými depresiami či drobnými nevysokými terénnymi vlnami v nadmorských výškach 106 – 164 m budujú holocénne nivné alebo pleistocénne terasové

riečne naplaveniny (hlinité, ílovité, piesčité a štrkovité sedimenty) miestami prikryté ostrovčekmi viatych pieskov (napr. Senec, Sereď, Vozokany, Veľké Kosihy) či spraší (napr. Hurbanovo). Juhozápadná polovica Podunajskej roviny medzi Dunajom, Malým Dunajom a dolným tokom Váhu predstavuje **Žitný ostrov**, ktorý je mohutným starým agradačným valom Dunaja. Z jeho centrálnej, najvyššej, časti sa kedysi Dunaj skĺzol do susedného nižšie položeného územia a tá – ako najsuchšia v zamočiarenom okolí – bola využitá pre osídlenie a dopravné línie. Po svojom presune Dunaj pokračoval v tvorbe nového agradačného valu, ktorý je osou svojrázneho územia so sústavou dunajských riečnych ramien a akumulačných depresií medzi nimi. Pre tvarovú i vývojovú podobnosť s normálnymi riečnymi deltami sa táto podunajská oblasť nazýva **vnútrozemskou deltou**. Vyvinula sa ešte pred zásahmi človeka do prirodzeného hydrologického režimu Dunaja pod miestom jeho prerezania sa cez Karpaty a jeho vstupom do tektonicky poklesávajúcej severozápadnej časti Malej dunajskej kotliny, v ktorej rieka pre spomalenie svojho toku sedimentovala veľké množstvo štrkov a štrkopieskov prinášaných najmä počas povodní zo svojho horného toku. Akumulácia dunajských štrkopieskov v oblasti tejto „delty“ dosahuje hrúbku od niekoľkých m pri Bratislave až do cca 600 m v gabčíkovskej depresii a tvorí obrovskú prírodnú zásobáreň pitnej vody, žiaľ, ohrozovanú v dôsledku priepustnosti sedimentov kontamináciou nebezpečných látok z priemyslu a poľnohospodárstva. Podnebie je teplé a suché, zrážky dosahujú 500 – 600 mm za rok, z pôdnych typov najhojnejšie sú fluvizeme, čiernice a černozeme, v území tečie Dunaj, Malý Dunaj, Čierna voda, Dudváh, dolné toky Váhu, Nitry a Žitavy. Prirodzené hydrogeografické pomery boli od polovice 19. storočie človekom silno ovplyvňované za účelom maximalizácie poľnohospodárskej produkcie získavaním ornej pôdy na úkor zamokrených lúk ako aj ochrany pred povodňami, čo dokumentujú početné antropogénne formy reliéfu, napr. kanály (odvodňovacie, zavlažovacie), hrádze, stavidlá, prečerpávacie stanice. Veľmi cenné pre zachovanie biodiverziy v prevažne poľnohospodárskej krajine sú fragmentárne zachované lesy (lužné lesy a teplomilné panónske dúbravy), mokrade, druhovo bohaté nivné lúky a vodné biotopy.

Názvy informačných panelov

?. Podunajská nížina. Lužné lesy, rieka Čierna voda
A. Ryby v pleskáčových vodách
B. Stromy lužných lesov a poľnohospodárskej krajiny
C. Byliny lužných lesov a poľnohospodárskej krajiny
D. Vtáky v našom okolí
E. Plazy, obojživelníky, cicavce

Informačné panely v teréne nie sú označené názvom náučného chodníka.

A
PODUNAJSKÁ NÍŽINA
LUŽNÉ LESY, RIEKA ČIERNA VODA

PLÁN PRÍRODOVEDNÉHO NÁUČNÉHO CHODNÍKA
Futbalový štadión
Ihrisko
Detské ihrisko
Studnička
Pri Čiernej vode
Pri Čiernej vode

MAPY.CZ